

Column

‘Echt militair
weerwerk
tegen vreemde
overheersing komt
neer op duidelijke
rode lijnen en de
bereidheid deze te
verdedigen - tegen
elke prijs’

**Dr. Jonathan Holslag is
politicaloog en China-
kenner. Hij is onder meer
docent Internationale
Politiek aan de Vrije
Universiteit Brussel.**

‘**D**e dijken zullen breken.’ Met dit korte zinnetje in het Oude Testament voorspelt de profeet Isaïah dat de toenemende macht van het naburige rijk zou leiden tot agressie. De metafoor van de dijkbreuk komt vaker voor in de geschiedenis van de wereldpolitiek. In 1806, bijvoorbeeld, vergelijkt de Pruisische diplomaat Friedrich von Gentz de ambities van Napoleon Bonaparte opnieuw met ‘een rivier die buiten haar oevers dreigt te treden’. Even opvallend in de geschiedenis is hoe moeilijk het is zo’n kentering in de machtsbalans te voorkomen.

Macht leidt tot arrogantie. Dat is immer zo geweest. Macht zonder weerstand en grenzen leidt ook immer tot imperialisme – een bijzonder onaangename ervaring voor hen die door zo’n imperium verschalkt worden. Een machtsverschuiving is vaak een traag proces. Zoals Henry Burggraaf Bolingbroke opmerkte duurt het vooral lang eer de rijke landen door hebben dat hun gouden eeuw voorbij is en de rollen dreigen om te keren. De roes van de zelfgenoegzaamheid.

Zo ook ervoer Von Gentz dat leiders zijn bezorgdheid in de wind sloegen en de ambities van het rusteloze Frankrijk onvoldoende ernstig namen. Hij sprak van schuldige onverschilligheid. ‘Wanneer een generatie zo verteerd wordt door egoïsme en een eerloze manier van denken,’ zo vervolgde hij, ‘dan is slavernij een feit nog voor een nieuwe heerser zich opdringt en verbleekt de samenleving nog voor ze wordt veroverd.’

Vandaag kijken we opnieuw aan tegen het begin van een machtsverschuiving, een die nog veel fenomenaler zou kunnen zijn dan de opkomst van het imperialisme van Napoleon. China heeft een veel groter potentieel voor dominantie. En zelfs als we het Chinese politieke systeem, de onderdrukking van minderheden en de censuur buiten beschouwing laten, dan nog moeten we ons zorgen maken over een toekomstbeeld waarin China zich ontwikkelt tot een nieuw imperium. Opnieuw: macht leidt bijna altijd tot arrogantie.

De kwestie is niet zozeer dat we meteen moeten vrezen voor een nieuw Waterloo; de kwestie is dat we moeten voorkomen dat het komt tot een nieuw Waterloo. Vandaag heerst echter de idee dat we kunnen streven naar een machtsveiwicht met China zonder offers, dat er zoiets bestaat als competitie zonder pijn. Dat is de teneur in Europa, maar ook in het Biden-team.

China wordt erkend als een concurrent, maar tegelijkertijd moeten bedrijven gewoon door kunnen gaan met het verhuizen van hun productie, het afstaan van hun kennis en het meewerken aan de Chinese dumpingpolitiek. Zo werkt dat niet. Als we de machtsbalans willen herstellen, door de eigen economie te verstevigen of landen als India te helpen, dan zullen we onze economische relaties met China moeten durven herzien.

Ook in het militaire domein hangt Washington de illusie van *balancing without sacrifice* aan. Het Biden-Team stuurt aan op een vorm van *offshore balancing*, waarbij het China vanaf afstand in toom probeert te houden en buurlanden bewapent. Een beetje wat de Britten probeerden in de negentiende eeuw. Maar dat is niet meer dan schaduwboxen. Echt militair weerwerk tegen vreemde overheersing komt neer op duidelijke rode lijnen en de bereidheid deze te verdedigen – tegen elke prijs. Het is soms moeilijk en beangstigend om in het reine te komen met de enorme krachten die zich in de wereldpolitiek opbouwen, maar toch blijft net dat de taak van een krijgsmacht.